

Ezechiël 32

1 Het gebeurde in het twaalfde jaar, in de twaalfde maand, op de eerste van de maand, dat het woord van de HEERE tot mij kwam:

2 Mensenkind, hef een klaaglied aan over de farao, de koning van Egypte, en zeg tegen hem: U leek onder de heidenvolken op een jonge leeuw; en u was als een zeemonster in de zeeën, u barstte los in uw rivieren, bracht het water met uw voeten in beroering en maakte hun rivieren troebel.

3 Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal daarom Mijn net over u uitspreiden door een menigte van vele volken. Die zullen u ophalen in Mijn sleepnet.

4 Ik zal u achterlaten op het land, u op het open veld werpen. Ik zal alle vogels in de lucht op u doen wonen. De dieren van de hele aarde zullen zich aan u verzadigen.

5 Ik zal uw vlees op de bergen leggen en de dalen vullen met uw resten.

6 Ik zal het land met uw wegstromende bloed drenken tot aan de bergen, en de waterstromen zullen door u worden gevuld.

7 Ik zal de hemel bedekken wanneer Ik u uitblus, zijn sterren zal Ik in het zwart hullen. Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal zijn licht niet laten schijnen.

8 Alle lichten die aan de hemel stralen, zal Ik omwille van u in het zwart hullen. Ik zal duisternis over uw land brengen, spreekt de Heere HEERE.

9 Ik zal het hart van veel volken tot toorn verwekken, wanneer Ik uw ondergang onder de heidenvolken zal brengen, in landen die u niet hebt gekend.

10 Ik zal maken dat vele volken zich over u ontzetten. Hun koningen zullen de haren te berge rijzen om u, als Ik vóór hen Mijn zwaard zwaai. Zij zullen elk ogenblik beven, ieder voor zijn leven, op de dag van uw val.

11 Want zo zegt de Heere HEERE: Het zwaard van de koning van Babel zal over u komen!

12 Ik zal uw menigte neervellen met het zwaard van helden, allen de gewelddadigste van de heidenvolken. Zij zullen de trots van Egypte verwoesten, en heel zijn menigte zal weggevaagd worden.

13 Ik zal al zijn dieren bij de grote wateren ombrengen. Geen mensenvoet zal ze meer in beroering brengen, geen dierenhoef zal ze in beroering brengen.

14 Dan zal Ik hun wateren laten bezinken, hun rivieren als olie doen stromen, spreekt de Heere HEERE.

15 Als Ik van het land Egypte een woestijn maak, en het land woest zal worden, ontdaan van al wat het bevat, als Ik allen die erin wonen, getroffen heb, dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

16 Dit is een klaaglied en het zal worden gezongen: de dochters van de heidenvolken zullen het zingen, zij zullen het zingen over Egypte en over heel zijn menigte, spreekt de Heere HEERE.

17 Het gebeurde in het twaalfde jaar, op de vijftiende dag van de maand, dat het woord van de HEERE tot mij kwam:

18 Mensenkind, klaag over de menigte van Egypte, en doe die neerdalen – Egypte en de dochters van de machtige heidenvolken – in de onderste plaatsen van de aarde, bij hen die in de kuil zijn neergedaald.

19 Wie gaat u in lieflijkheid te boven? Daal neer en laat u neerleggen bij de onbesnedenen!

20 Te midden van hen die vielen door het zwaard, zullen zij neervallen, aan het zwaard overgeleverd: sleep het weg met heel zijn menigte.

21 De machtige helden zullen hem toespreken uit het midden van het rijk van de dood, met zijn helpers. Zij zijn neergedaald, zij liggen er, die onbesnedenen, gevallen door het zwaard.

22 Daar is Assyrië met heel zijn menigte, rondom hem liggen zijn graven. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard.

23 Zijn graven zijn gelegen in het diepst van de kuil, en zijn menigte ligt rondom zijn graf. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard, zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden.

24 Daar is Elam met heel zijn menigte rondom zijn graf. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard, zij die als onbesnedenen zijn neergedaald naar de onderste plaatsen van de aarde, zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden. Nu dragen zij hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.

25 Te midden van hen die gesneuveld zijn, hebben zij hem een slaappleats gegeven onder heel zijn menigte: rondom hem zijn zijn graven. Zij zijn allen onbesneden, gevallen door het zwaard, want zij brachten schrik voor hen teweeg in het land van de levenden. Zij dragen hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald. Te midden van dodelijk gewonden is hij gelegd.

26 Daar is Mesech-Tubal met heel zijn menigte, rondom hem liggen zijn graven. Zij zijn allen onbesneden, dodelijk verwond door het zwaard, want zij brachten in het land van de levenden schrik voor hen teweeg.

27 De gevallen onder de onbesnedenen liggen niet bij de helden die met hun wapenrusting neergedaald zijn in het rijk van de dood, van wie zij de zwaarden onder hun hoofd hebben gelegd en van wie de ongerechtigheid op hun beenderen ligt, want zij brachten in het land van de levenden schrik voor hen teweeg.

28 Ook zelf zult u te midden van de onbesnedenen gebroken neerliggen bij de gesneuvelden door het zwaard.

29 Daar is Edom, zijn koningen en al zijn vorsten, die met hun macht gelegd zijn bij hen die vielen door het zwaard. Die liggen zelf bij de onbesnedenen en bij hen die in de kuil zijn neergedaald.

30 Daar zijn de vorsten van het noorden, zij allen, en alle Sidoniërs die bij de dodelijk verwonden zijn neergedaald, beschaamd, ondanks de schrik voor hen vanwege hun macht. Zij liggen onbesneden bij hen die vielen door het zwaard, zij dragen hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.

31 De farao zal hen zien en zich troosten over heel zijn menigte, zij die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn leger, spreekt de Heere HEERE,

32 want Ik heb in het land van de levenden schrik voor Mij teweeggebracht. Daarom zal hij te midden van de onbesnedenen gelegd worden, bij hen die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn menigte, spreekt de Heere HEERE.

Ezechiël moet een Klaaglied aanheffen over de farao.

Niet lang – bijna 2 jaar – na de val van Jeruzalem ontvangt Ezechiël een nieuw woord van God. Volgens de geleerden is Jeruzalem gevallen op 9 april 586 v Chr. Het is 1 december 585 v Chr. als God Zich direct tot de profeet richt. Ezechiël 32:1 *Het gebeurde in het twaalfde jaar, in de twaalfde maand, op de eerste van de maand, dat het woord van de HEERE tot mij kwam.*

De vruchtbare Nijloevers.

God spreekt Ezechiël meestal aan met de aanspreektitel van *mensenkind*. In het Hebreeuws lezen we *Ben Adam*, in goed Nederlands *zoon van de mens*. Er zijn mensen die onbewust denken aan de term *Mensenzoon*, die voor het eerst klinkt in Daniël 7:13. Maar dat is niet juist. We lezen daar wat anders in het Hebreeuws, namelijk *Bar Eneesj* = *zoon van de mens*. Deze Hebreeuws uitdrukking verschilt in twee opzichten van *Ben Adam*, maar in Daniël is er ook geen sprake van 'een mens', maar van ' *iemand die er uitzag als een mens*'. Het is niet bij voorbaat duidelijk waarom de HEERE de profeet Ezechiël aanspreekt met *Ben Adam*, al komt het onderscheid God/mens bij deze profeet wel heel sterk naar voren. God in Zijn heerlijkheid en kracht – op de wolkenwagen – en de mens als bijzonder kwetsbaar en klein.

God spreekt de profeet Ezechiël aan met *Mensenkind*.

Ezechiël moet *een Klaaglied* aanheffen over de farao. De veronderstelling van een Klaaglied is dat de betrokkene overleden is. Het plan van God staat dus vast. God gaat hierin geen veranderingen meer aanbrengen. Egypte heeft al wel behoorlijke tikken opgelopen in de geschiedenis, maar zich daarvan redelijk hersteld. Egypte bleef onder de grote machten in die tijd – Elam, Assur, Sidon, Hamath – zijn partijtje meeblazen. De slag bij Karchemis in 605 v Chr. die verloren ging – Egypte moest Jeruzalem en Juda toen ook als vazal aan Babel overgeven – betekende wel een gevoelige nederlaag, maar Egypte leefde nog. Hoewel Egypte er in die tijd dus nog redelijk krachtig uitziet zullen de jaren die volgen redelijk rampzalig uitpakken voor het land rondom de Nijl. Ezechiël 32:2 *Mensenkind, hef een klaaglied aan over de farao, de koning van Egypte, en zeg tegen hem: U leek onder de heidenvolken op een jonge leeuw; en u was als een zeemonster in de zeeën, u barstte los in uw rivieren, bracht het water met uw voeten in beroering en maakte hun rivieren troebel*. De farao van Egypte wordt vergeleken met *een leeuw*, opmerkelijk want de sfinx heeft het lijf van een leeuw en de kop van de farao. Egypte wordt ook een *zeemonster* genoemd – Rahab – dat grote beroering brengt in het water van de rivieren en de zee. Jesaja 30:7 *Egypte zal namelijk tevergeefs en voor niets helpen. Daarom roep Ik hierover uit: Dit is nu Rahab: het blijft stilzitten*. Ook uit Jesaja wordt duidelijk dat God Rahab, *het zeemonster* – dat is Egypte – verpletterend zal verslaan. Jesaja 51:9 *Ontwaak, ontwaak, bekleed u met kracht, arm van de HEERE! Ontwaak als in de dagen van weleer, als bij de generaties van vroeger eeuwen! Bent u het niet die Rahab hebt neergehouwen, het zeemonster doorboord?* Verderop in de Bijbel komt het toch nog goed voor Egypte. Opmerkelijk is namelijk dat ook Rahab het heil van God in Christus wordt aangeboden en dat

mensen die voortkomen uit Egypte zich – net als mensen uit andere volken – kunnen beroepen op de gezamenlijke geboorteplaats, namelijk Jeruzalem. Bedoeld wordt natuurlijk *de plaats van de wedergeboorte* omdat deze mensen net als – bijvoorbeeld Hollanders of Chinezen – feitelijk niet in Jeruzalem geboren zijn. Dankzij de Heere Jezus – Die in Jeruzalem Zijn lichaam gaf als offer aan God ter verzoening van onze zonden voor de hele wereld – is Jeruzalem voor de christenen de plaats van onze *wedergeboorte* geworden. Psalm 87:2-5 *De HEERE heeft de poorten van Sion lief boven alle woningen van Jakob. Zeer heerlijke dingen worden over u gesproken, stad van God! Ik noem Rahab en Babel onder wie Mij kennen; zie, de Filistijn en de Tyriër, met de Cusjiet: die zijn daar geboren. Van Sion wordt gezegd: Man voor man is erin geboren.* Dat is wel bijzonder dat wij – gelovigen uit de volken – volgens de Bijbel in Jeruzalem geboren zijn. Paulus zou zeggen dat we als mensen geënt zijn als takje – van de wilde olijf – op de tamme olijf van Gods volk Israël. Als niet-Joden dat kunnen, dan is dit zeker weggelegd voor mensen van Joodse komaf die aanvankelijk Jezus als Messias verwierpen. Wanneer zij later Jezus aanvaardden als hun Verlosser en Heere worden ze teruggezet in de edele olijf, het geestelijke Israël. Romeinen 11:24 *Want als u afgehouden bent uit de olijfboom die van nature wild was, en tegen de natuur in op de tamme olijfboom geënt bent, hoeveel te meer zullen zij die natuurlijke takken zijn, geënt worden op hun eigen olijfboom.* Het gaat hier inderdaad om het ‘geestelijk Israël’, waar wij deel vanuit kunnen maken door het geloof in Jezus Christus. Tegelijkertijd is er het ‘vleselijk Israël’ waar de HEERE onverbreekelijke beloften mee heeft, bijvoorbeeld de belofte van ‘het recht op terugkeer’ die in 1948 is ingelost toen de Staat Israël werd gesticht en de Joden vrij massaal terugkeerden naar het land dat God hen heeft gegeven. Inmiddels heeft *de Joodse Staat* de stad Jeruzalem ingelijfd als eeuwige hoofdstad. Jeruzalem laten ze niet meer gaan. Het wachten is nog op de herbouw van de tempel. Het is goed het perspectief van het volk Israël, het volk van het Oude Verbond voor ogen te houden ook al is de aandacht die hier gegeven kan worden te gering. Elders wordt er breder op ingegaan.

Egypte, U was als een zeemonster in de zeeën.

De metafoor van het visnet.

Met gebruikmaking van een metafoor probeert de HEERE duidelijk te maken dat Hij Egypte gaat ‘vangen’. Het is een plaatje wat je in die tijd op allerlei plaatsen langs de Nijl kunt waarnemen, een visser die zijn netten schoonmaakt. De gevangen vis heeft hij in grote tonnen geborgen. De graten, koppen en staarten – en alles wat hij van de kleine en grote vissen niet gebruikt – liggen op het strand. Een zwerm meeuwen doet zich tegoed aan het visafval. De Nijl staat met zijn rijke vispopulatie maar ook als

levensader van een – overigens woestijnachtig – land voor het leven. Het beeld van het visnet is dat God met een groot net de inhoud van de rivier de Nijl op het land sleept – diep de woestijn in – waar het door allerlei aaseters van de lucht en het land wordt opgevreten. Het grappige is – ook hier – dat metafoor en de werkelijkheid door elkaar heen lopen. De metafoor is het sleepnet, maar feitelijk is Egypte door veel volken – soldaten uit allerlei volken in het leger van Babel – onder de voet gelopen. Uiteindelijk zal ieder die in de buurt woont er van mee kunnen profiteren. Een onderworpen volk is weerloos. Dat zagen we ook bij Israël, hoe de buurvölkeren als aasgieren op de loer lagen. Ieder land pikt een graantje mee van de grote buit uit Egypte. Ezechiël 32:3,4 *Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal daarom Mijn net over u uitspreiden door een menigte van vele volken. Die zullen u ophalen in Mijn sleepnet. Ik zal u achterlaten op het land, u op het open veld werpen. Ik zal alle vogels in de lucht op u doen wonen. De dieren van de hele aarde zullen zich aan u verzadigen.*

Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal daarom Mijn net over u uitspreiden door een menigte van vele volken.

De verwoesting van Egypte zal niet vooral lokaal zijn, hier en daar, maar het hele gebied en alle inwoners moeten er aan geloven ook die op de bergen – een minder toegankelijk gebied – wonen. God zal niet alleen de huidige bewoners weghalen of laten doden, maar ook de infrastructuur van de jaarlijks overstromende Nijl, met de kleine kanalen landinwaarts en de irrigatie stroompjes – waardoor het hele land vruchtbaar werd gemaakt en van voedsel werd voorzien – zal worden geruïneerd. Ezechiël 32:5,6 *Ik zal uw vlees op de bergen leggen en de dalen vullen met uw resten. Ik zal het land met uw wegstromende bloed drenken tot aan de bergen, en de waterstromen zullen door u worden gevuld.* Op een bepaalde manier zal de dag van de verwoesting van Egypte lijken op de dag des oordeels. (Zie het staatje verderop) God zal de hemel verduisteren met wolken. De zon zal zijn licht niet kunnen geven op aarde. Ook de maan laat verstek gaan. De HEERE brengt een grote duisternis over het land die heel diep laat voelen dat het donkere dagen zijn omdat het volk het licht van Gods genade – waarin het had kunnen leven – niet had aangenomen, maar verworpen. Ezechiël 32:7,8 *Ik zal de hemel bedekken wanneer Ik u uitblus, zijn sterren zal Ik in het zwart hullen. Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal zijn licht niet laten schijnen. Alle lichten die aan de hemel stralen, zal Ik omwille van u in het zwart hullen. Ik zal duisternis over uw land brengen, spreekt de Heere HEERE.* De vraag is: ‘Hoe zullen de omliggende volken reageren op de strafexercitie van God tegen Egypte?’ De HBV kiest voor woede, anderen voor verdriet of voor een geschokte reactie. Het doet wel wat met de omliggende volken. Men schrikt zich een hoedje. Onwillekeurig gaat er een afschrikwekkende reactie vanuit. ‘Straks zijn wij aan de beurt’, denken de

volken. Hopelijk hoeft het zover niet te komen. Belangrijk voor Egypte – net als voor de andere volken – is de houding ten opzichte van de God van Israël. Ezechiël 32:9,10 *Ik zal het hart van veel volken tot toorn verwekken, wanneer Ik uw ondergang onder de heidenvolken zal brengen, in landen die u niet hebt gekend. Ik zal maken dat vele volken zich over u ontzetten. Hun koningen zullen de haren te berge rijzen om u, als Ik vóór hen Mijn zwaard zwaai. Zij zullen elk ogenblik beven, ieder voor zijn leven, op de dag van uw val.*

Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal zijn licht niet laten schijnen.

Duisternis op de dag van het oordeel.

Jesaja 13:9-10	Zie, de dag van de HEERE komt, meedogenloos, met verbolgenheid en brandende toorn, om van het land een woestijntje te maken en zijn zondaars eruit weg te vagen. Ja, de sterren aan de hemel en hun sterrenbeelden zullen hun licht niet laten schijnen, de zon zal verduisterd worden wanneer zij opkomt, en de maan zal haar licht niet laten schijnen. Ik zal de wereld haar slechtheid vergelden, en de goddelozen hun ongerechtigheid.
Jesaja 24:21-23	Op die dag zal het gebeuren dat de HEERE de legermacht van de hoogte in de hoogte en de koningen van de aardbodem op de aardbodem zal straffen. (..)De volle maan zal rood worden van schaamte, de gloeiende zon zal beschaamd worden, als de HEERE van de legermachten zal regeren op de berg Sion, en in Jeruzalem; en voor Zijn oudsten zal er heerlijkheid zijn.
Ezechiël 32:7,8	Ik zal de hemel bedekken wanneer Ik u uitblus, zijn sterren zal Ik in het zwart hullen. Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal zijn licht niet laten schijnen. Alle lichten die aan de hemel stralen, zal Ik omwille van u in het zwart hullen. Ik zal duisternis over uw land brengen, spreekt de Heere HEERE.
Joël 2:10	Bij die aanblik siddert de aarde, beeft de hemel. Zon en maan worden in het zwart gehuld en de sterren trekken hun licht in. En de HEERE laat Zijn stem klinken voor Zijn leger uit, want Zijn leger is zeer groot, ja, machtig is Hij, Die Zijn woord ten uitvoer brengt. Groot is immers de dag van de HEERE en zeer ontzagwekkend. Wie zal hem kunnen verdragen? Ook nu echter, spreekt de HEERE, bekeer u tot Mij met heel uw hart, namelijk met vasten, met geweene en met rouwklacht.

Joël 2:330-32	Ik zal wondertekenen geven aan de hemel en op de aarde: bloed en vuur en rookzuilen. De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, voor die dag van de HEERE komt, die grote en ontzagwekkende. Het zal geschieden dat ieder die de Naam van de HEERE zal aanroepen, behouden zal worden. Want op de berg Sion en in Jeruzalem zal ontkoming zijn, zoals de HEERE gezegd heeft, namelijk bij hen die ontkomen zijn, die de HEERE roepen zal.
Joël 3:15-17	Zon en maan worden in het zwart gehuld en de sterren hebben hun schijnsel ingetrokken. De HEERE zal vanaf Sion brullen als een leeuw, vanuit Jeruzalem zal Hij Zijn stem laten klinken, zodat hemel en aarde zullen beven. Maar de HEERE is een toevlucht voor Zijn volk en een vesting voor de Israëlieten. Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, uw God ben, Die op Sion, Mijn heilige berg, woont. Jeruzalem zal een heiligdom zijn en vreemden zullen er niet meer doorheen trekken.
Mattheus 24:29-31 Marcus 13:24-27	En meteen na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal zijn schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten van de hemelen zullen heftig bewogen worden. En dan zal aan de hemel het teken van de Zoon des mensen verschijnen; en dan zullen al de stammen van de aarde rouw bedrijven en zij zullen de Zoon des mensen zien, als Hij op de wolken van de hemel komt met grote kracht en heerlijkheid. En Hij zal Zijn engelen uitzenden onder luid bazuingeschal, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenbrengen uit de vier windstreken, van het ene uiterste van de hemelen tot het andere uiterste ervan.
Lucas 21:25-28	En er zullen tekenen zijn in zon, maan en sterren, en op de aarde benauwdheid onder de volken, in radeloosheid vanwege het bulderen van zee en golven. En het hart van de mensen zal bezwijken van vrees en verwachting van de dingen die de wereld zullen overkomen, want de krachten van de hemelen zullen heftig bewogen worden. En dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen in een wolk, met grote kracht en heerlijkheid. Wanneer nu deze dingen beginnen te geschieden, kijk dan omhoog en hef uw hoofd op, omdat uw verlossing nabij is.
Openbaring 6:12-17	En ik zag toen het Lam het zesde zegel geopend had, en zie, er kwam een grote aardbeving, en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed, en de sterren van de hemel vielen op de aarde, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt als hij door een harde wind wordt geschud. En de hemel week terug als een boekrol die wordt opgerold. En alle bergen en alle eilanden werden van hun plaats gerukt. En de koningen van de aarde, de groten, de rijken, de oversten over duizend, de machtigen en alle slaven en vrije mensen verborgen zich in de grotten en tussen de rotsen in de bergen. En zij zeiden tegen de bergen en de rotsen: Val op ons en verberg ons voor het aangezicht van Hem Die op de troon zit, en voor de toorn van het Lam. Want de grote dag van Zijn toorn is aangebroken en wie kan dan staande blijven?
Openbaring 8:12,13	De vierde engel blies op de bazuin, en het derde deel van de zon werd getroffen, en het derde deel van de maan en het derde deel van de sterren, zodat het derde deel daarvan verduisterd werd, en zodat de dag voor een derde deel niet licht werd, en de nacht evenmin. En ik zag en hoorde één

engel, die hoog aan de hemel vloog en met een luide stem riep: Wee, wee, wee hun die op de aarde wonen, vanwege de overige bazuinstoten van de drie engelen die nog op de bazuin zullen blazen.

De dieren van de hele aarde zullen zich aan u verzadigen.

Het is Nebukadnezar, de koning van Babel, die het vonnis van God uit zal voeren.

De metafoor van het visnet wordt nu definitief omgezet in historisch materiaal. Het is Nebukadnezar, de koning van Babel, die het vonnis van God uit zal voeren. Hij zal met zijn leger dat samengesteld is uit militairen van vele volken, naar het Zuiden trekken en alle volken definitief – wat is definitief? – aan zich onderwerpen. Het begon met Jeruzalem en daarna Ammon. Vervolgens was het de beurt aan Tyrus en Sidon aan de Middellandse Zee. Na een beleg van 13 jaar trekt het leger van Babel verder om in Egypte buit te halen, waar ze bij Tyrus op misgrepen. Ezechiël 32:11 *Want zo zegt de Heere HEERE: Het zwaard van de koning van Babel zal over u komen! De Chaldeeën waren geen lieverdjes. In het boek Ezechiël wordt tot driemaal toe verteld dat hun strijdmacht tot de meest gewelddadige legers op aarde behoort. Ook ditmaal is het raak. Egypte moet niet rekenen op enige clementie, want die is er niet. Ezechiël 32:12 Ik zal uw menigte neervellen met het zwaard van helden, allen de gewelddadigste van de heidenvolken. Zij zullen de trots van Egypte verwoesten, en heel zijn menigte zal weggevaagd worden. Als een wals, zo zullen de legers over het land van Egypte trekken. Voor de legers uit zijn blauwe rivieren en rijpe bouwlanden met granen en rijst en welvarende steden en dorpen, maar als het leger voorbij is zijn er rokende puinhopen en kale akkers en omgewoelde stromen. Mensen zijn gedood of worden voor het leger uitgedreven en weggevoerd in ballingschap. De dieren worden gegeten of ze nu vliegen, zich in het water ophouden of rondtrekken op het land. Ezechiël 32:13 Ik zal al zijn dieren bij de grote wateren ombrengen. Geen mensenvoet zal ze meer in beroering brengen, geen dierenhoef zal ze in beroering brengen.* En daarna is het stil, heel stil. Wanneer het oog over het water dwaalt is het net alsof het een plas met olie is. Er zit geen leven meer in. Het golft nauwelijks. Het is stil, met de stilte van de dood. God is hier geweest, zo zal men zich realiseren als men enigszins op de hoogte is van de eigen geschiedenis. Met tien plagen bracht God in de tijd van de uittocht de farao aan het verstand dat Hij HEER was en niet de farao. Ondanks dat bleef de farao opstandig. Hij heeft het met de dood moeten bekopen in de Rode Zee. En het land lag er ook toen verslagen bij en geslagen met *de tien plagen* van God. Op het land was nauwelijks nog iets te halen wat op granen en rijst leek. En dan hebben we het niet over de rivier de Nijl

waar de meeste vissen dood waren. Egypte oftewel – Mizraim zoals de Hebreeuwse Bijbel dit land vaak noemt – was een van de zonen van Cham. Genesis 10:6 *De zonen van Cham zijn: Cusj, Mizraïm, Put en Kanaän.* In die tijd was men gewoon de verhalen te vertellen van vader op zoon, van moeder op dochter. De verhalen van het begin zullen de geschiedenis door geklonken hebben. Het verhaal van de grote vloed, de straf van God over de toenmalige wereld, waarbij alleen Noach en zijn vrouw en hun zonen en hun vrouwen het overleefden. Men kende de God van de Bijbel, de Schepper van Adam en Eva, de vader en moeder van alle mensen. En ondanks dat heeft men zich volstrekt van de HEERE afgekeerd. Het ging van kwaad tot erger. Het vonnis kon niet uitblijven. Ezechiël 32:14,15 *Dan zal Ik hun wateren laten bezinken, hun rivieren als olie doen stromen, spreekt de Heere HEERE. Als Ik van het land Egypte een woestijn maak, en het land woest zal worden, ontdaan van al wat het bevat, als Ik allen die erin wonen, getroffen heb, dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.* Het begon als Klaaglied en eindigt er mee. Een Klaaglied wordt gezongen door vrouwen, dat was zo en is nog steeds het geval voor volkeren die dit gebruik kennen. Ditmaal wordt het gezongen over Egypte. Over de dood van Egypte, want daar gaan Klaagliederen over; over iemand die gestorven is. Ezechiël 32:16 *Dit is een klaaglied en het zal worden gezongen: de dochters van de heidenvolken zullen het zingen, zij zullen het zingen over Egypte en over heel zijn menigte, spreekt de Heere HEERE.*

Het Egyptische dodenboek oftewel dodenrijk.

De niet zichtbare kant van het vonnis van God; Het dodenrijk.

Een paar weken later dan de vorige openbaring – om precies te zijn veertien dagen later – ontvangt Ezechiël de volgende profetie uit de mond van de HEERE. Ezechiël 32:17 *Het gebeurde in het twaalfde jaar, op de vijftiende dag van de maand, dat het woord van de HEERE tot mij kwam.* Het gaat feitelijk om de andere kant van het vonnis over de volken. De onzichtbare kant. De zichtbare kant van het oordeel is verteld. Dat is wat ieder mens kan waarnemen na de veldtocht van koning Nebukadnezar. De legers van de Chaldeeën hebben een spoor van vernieling getrokken over het hele land Egypte. Mens en dier hebben het zwaar moeten ontgelden. Hele steden werden verwoest achtergelaten. Velen vonden de dood. Nu komt de andere kant van dat verhaal; De niet zichtbare kant van het vonnis van God. Het dodenrijk waarin de mensen binnengaan die gedood zijn in de strijd. Niemand ontkomt daaraan. Het gaat niet om welke positie iemand bekleed heeft of hij gering is of van hoge afkomst, de dood maakt ieder mens gelijk. Vandaar opnieuw *een Klaaglied*. Ezechiël moet klagen over de menigte van Egypte. Feitelijk wordt aan de profeet een nog grotere activiteit toegedacht. Hij is het die die menigte in het rijk van de dood moet doen nederdalen. Ezechiël 32:18 *Mensenkind, klaag over de menigte van Egypte, en doe die neerdalen – Egypte en de dochters van de machtige heidenvolken – in de onderste plaatsen van*

de aarde, bij hen die in de kuil zijn neergedaald. Waar we het nu over hebben is het leven na dit leven. Onzichtbaar voor de mensen, maar God maakt duidelijk hoe de toekomst van die goddeloze mensen er uitziet. En dat is niet best. Ze komen te liggen bij de onbesnedenen. Israël kende – en de Joodse gemeenschap kent die nog steeds – *de besnijdenis*. De besnijdenis was een teken van het Oude Verbond. Er zijn meer tekenen van het Oude Verbond zoals *de Paschaviering* (Exodus 12:13) en *de sabbat* (Exodus 31:13).

De besnijdenis is teken en zegel van het Oude Verbond.

De besnijdenis heeft God van Abraham gevraagd bij de verbondssluiting. Nadat God aan Abraham en zijn nageslacht een groot volk en een eigen land beloofd had, kwam de HEERE met iets wat Abraham van God moest doen: *de besnijdenis*. Genesis 17:11-14 *Dit is Mijn verbond dat u moet houden tussen Mij en u en uw nageslacht na u: al wie mannelijk is bij u moet besneden worden. U moet het vlees van uw voorhuid laten besnijden en dat zal een teken zijn van het verbond tussen Mij en u. Elk kind bij u van acht dagen oud, al wie mannelijk is, moet besneden worden, al uw generaties door; degene die in uw huis geboren is én degene die van enige vreemdeling voor geld gekocht is, die niet tot uw nageslacht behoort. Degene die in uw huis geboren is én degene die met uw geld gekocht is, moeten zeker besneden worden. Zo zal Mijn verbond in uw vlees tot een eeuwig verbond zijn. Maar hij die mannelijk en onbesneden is, van wie het vlees van zijn voorhuid niet besneden wordt, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden; hij heeft Mijn verbond verbroken.* De besnijdenis is een teken, zo u wilt een tekening en het heeft ook een zichtbare betekenis. Wat wil het geval? Met een mes wordt de voorhuid van de man weggesneden. ‘Het mes gaat in het vlees’, om het vrij letterlijk te zeggen. Het vlees staat in de Bijbel voor onze prestaties, alles wat wijzelf – menen te – kunnen. Besnijdenis wil zeggen: Het is niet door onze kracht, het is geen prestatie van onze kant, maar het is Gods belofte waardoor wij leven. Met het teken van de besnijdenis wordt het Verbond van de kant van de Israëliet bezegeld. Wie niet besneden is valt buiten het Verbond, zo iemand wordt van zijn volksgenoten buitengesloten. In het Nieuwe Testament is de Heilige Doop in de plaats van de besnijdenis gekomen. De Doop wordt ook wel – en dat niet toevallig – ‘de besnijdenis in Christus’ genoemd. Joden die Christus hebben aangenomen als hun Heere en Verlosser hoeven de besnijdenis niet ongedaan te maken, maar nieuwe (geboorte)leden die nog niet besneden zijn, moeten dit zeker niet laten doen. 1 Korintiërs 7:18 Zie ook Galaten 5:2,3 De Besnijdenis is het teken en zegel van het Oude Verbond. Wanneer men zich zou laten besnijden zou men daarmee de verplichting op zich nemen volgens het Oude Verbond – volgens de Thora – te leven. Dat is niet de

bedoeling. Het is een Nieuw Verbond dat God met ons heeft opgericht in Zijn Zoon Jezus Christus. Met het bloed van Christus worden onze zonden afgewassen en met de Geest van Christus worden we veranderd tot een nieuw leven met God en de naaste en onszelf. Titus 3:4-7 *Maar toen de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, maakte Hij ons zalig, niet op grond van de werken van rechtvaardigheid die wij gedaan zouden hebben, maar vanwege Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest. Die heeft Hij in rijke mate over ons uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker, opdat wij, gerechtvaardigd door Zijn genade, erfgenamen zouden worden, overeenkomstig de hoop van het eeuwige leven.* Ook de Heilige Doop is een teken, anders gezegd een tekening en het heeft een zichtbare betekenis. Was het mes in het vlees – de besnijdenis – al een handeling die redelijk gevaarlijk oogt, de Heilige Doop gaat nog een stapje verder door het sterven van de oude en de opstanding van de nieuwe mens te symboliseren. Colossenzen 2:11-13 *In Hem bent u ook besneden met een besnijdenis die niet met handen plaatsvindt, door het uittrekken van het lichaam van de zonden van het vlees, door de besnijdenis van Christus. U bent immers met Hem begraven in de doop, waarin u ook met Hem bent opgewekt, door het geloof van de werking van God, Die Hem uit de doden heeft opgewekt. En Hij heeft u, toen u dood was in de overtredingen en het onbesneden zijn van uw vlees, samen met Hem levend gemaakt door u al uw overtredingen te vergeven (..).* De gelovigen van het Nieuwe Testament – Joden en niet-Joden die in de Heere Jezus geloven – ontvangen de belofte van opstanding en eeuwig leven. Ook de gelovigen van het Oude Verbond wisten van de opstanding ten dode en de opstanding ten leven.

De heilige Doop is teken en zegel van de Nieuwe Verbond.

De dood als sanctie op ongehoorzaamheid.

Er is niet zoveel wat zeker is in dit leven. Een ding is onmiskenbaar duidelijk: Wij moeten eenmaal sterven, wie we ook zijn. Dit is een universele menselijke ervaring, maar ook de Bijbel spreekt hiervan. Hebrëeën 9:27,28 *En zoals het voor de mensen beschikt is dat zij eenmaal moeten sterven en dat daarna het oordeel volgt.* Hoewel de dood nu heel normaal overkomt, hoorde hij niet tot het oorspronkelijke plan van de schepping. De dood is door God als sanctie opgelegd mocht de mens er toe besluiten om toch te doen wat God met zoveel woorden verboden had. Het ging daarbij om *het eten van de boom van kennis van goed en kwaad.* Daarvan mocht de mens niet eten. Als hij dat toch zou doen, zou hij zeker sterven. Genesis 2:16,17 *En de HEERE God gebod de mens: Van alle bomen van de hof mag u vrij eten, maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, daarvan mag u niet eten, want op de dag dat u*

daarvan eet, zult u zeker sterven. Toen de mens van de boom gegeten had, werden Adam en Eva het Paradijs uitgezet. God wilde voorkomen dat ze zouden eten van *de boom des levens*. Wel beloofde God – nog in het paradijs – de strijd aan te binden met de slang = de duivel en hem uiteindelijk de nekslag te geven, waardoor de oorsprong van het kwaad vernietigd zou worden. Dat was echter niet zo makkelijk omdat de duivel de mensheid gijzelde met de wapens van schuld en dood. Uiteindelijk heeft God door Zijn Zoon Jezus – Die mens is geworden zoals wij – de wapens uit de handen van de duivel geslagen door zelf als mens het vonnis van God – de dood – onschuldig te ondergaan. Hebreeën 2:14,15 *Omdat nu die kinderen van vlees en bloed zijn, heeft Hij eveneens daaraan deel gehad om door de dood hem die de macht over de dood had – dat is de duivel – teniet te doen, en allen te verlossen die door angst voor de dood gedurende heel hun leven aan slavernij onderworpen waren.* Alle mensen die de Heere Jezus aannemen als hun Verlosser en Heere worden bevrijd uit de dodelijke greep van de satan dankzij de vergeving van hun schuld en verlossing van de dood en ontvangen de Heilige Geest.

Christus, om door de dood hem die de macht over de dood had – dat is de duivel – teniet te doen.

Van de Heilige Geest is veel te vertellen, maar het is ook de Geest van de opstanding en van het leven. Romeinen 8:11 *En als de Geest van Hem Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zal Hij Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont.* Duidelijk mag zijn dat wanneer de dood er is door de schuld van de mens, de opstanding en het eeuwige leven er zijn wanneer de mens verzoening voor zijn schuld ontvangt. De dood is een straf. Die sanctie is er niet meer als de schuld is uitgeboet. Om die reden is het ook niet vreemd dat het verlossingswerk van de Heere Jezus – zijn onschuldig lijden en sterven aan het kruis van Golgotha – drie dagen later door God bekroond werd met de opstanding en in Zijn geval met de Hemelvaart en het zitten aan Gods Rechterhand: Christus Jezus is Heere. Hij is de eerstgeborene uit de doden en – omdat Hij dit mogelijk maakt voor ieder mens die gelooft – wordt bekroond met heerlijkheid en eer. Colossenzen 1:15-23 *Hij is het Beeld van de onzichtbare God, de Eerstgeborene van heel de schepping. Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen. En Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem. En Hij is het hoofd van het lichaam, namelijk van de gemeente, Hij, Die het begin is, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn. Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door*

Hem alle dingen met Zichzelf verzoenen zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn. En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en vijandig gezind, zoals bleek uit uw slechte daden, nu ook verzoend, in het lichaam van Zijn vlees, door de dood, om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen, als u tenminste in het geloof blijft, gefundeerd en vast, en u niet laat afbrengen van de hoop van het Evangelie, dat u gehoord hebt, dat gepredikt is in de hele schepping die onder de hemel is, waarvan ik, Paulus, een dienaar geworden ben. Opstanding uit de dood is dus niet zo bijzonder als veel mensen denken. Het leven is voor ons wat vrijheid is voor een crimineel. Zoals een crimineel na zijn straf uitgezeten te hebben, de vrijheid terugkrijgt die hij oorspronkelijk bezat, zo hebben wij door Gods genade en verlossingswerk het leven teruggerekregen toen de schuld was uitgeboet. Dat lezen we ook als we het vers uit de Hebreeënbrief volledig afdrukken. *En zoals het voor de mensen beschikt is dat zij eenmaal moeten sterven en dat daarna het oordeel volgt, zo zal ook Christus, Die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te dragen, voor de tweede keer zonder zonde gezien worden door hen die Hem verwachten tot zaligheid.*

Christus zien.

Geloof in de opstanding.

Voor de Egyptenaren was het leven na de dood echt een issue. Kijk maar naar de Pyramides, de geweldige graftombes die voor de eeuwigheid gebouwd waren. En let ook op hun zorg voor de doden, die ze mummificeren en bewaren voor de eeuwigheid omdat de ziel te allen tijde terug moet kunnen keren in het lichaam. Met de overleden farao worden ook kostbaarheden en allerlei voorwerpen begraven in de Pyramide en zelfs dienaren om hem in het hiernamaals te dienen. Voor de gelovige Israëliet was de dood een realiteit waarmee hij rekening moest houden net zoals ieder mens van welk ander volk dan ook. Genesis 3 getuigt van deze realiteit door de namen te noemen van de mensen die geleefd hadden en als een terugkerend refrein te zeggen: *en hij stierf*. Zelfs de oudste mens ontkwam niet aan de dood. Genesis 5:27 *Al de dagen van Methusalach waren negenhonderdnegenenzestig jaar; en hij stierf*. Toch waren er de uitzonderingen. Bijzondere dingen gebeurden in verband met het einde van leven en de voorzetting daarvan bij God in de hemel. Het gaat in dat geval om mensen die dicht bij God leefden op aarde, mensen zoals Henoch. Genesis 5:24 *Henoch wandelde met God, en hij was niet meer, want God nam hem weg*. Hoewel er niet veel over gezegd wordt, is er ook in het Oude Testament reeds de verwachting van opstanding en eeuwig leven. Het is de Heere Jezus Die op de vraag 'Of er

zoiets als opstanding is?', bijna geïrriteerd reageert. *Mattheus 22:31-33 En wat de opstanding van de doden betreft, hebt u niet gelezen wat door God tot u gesproken is, toen Hij zei: Ik ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob? God is niet een God van doden, maar van levenden. En toen de menigte dit hoorde, stonden ze versteld van Zijn onderricht.* De Hebreeënschrijver sluit zich hier naadloos bij aan. Zo verwachtte Abraham – volgens Hebreeëën 11:10 – *de stad met de fundamenten waarvan God de ontwerper en bouwmeester is.* De schrijver doelt op het nieuwe Jeruzalem waar ook Openbaring 21 aan gewijd is. Ook de schrijver van Psalm 16 is zeker van de opstanding na de dood. *Psalm 16:8-11 Ik stel mij de HEERE voortdurend voor ogen; omdat Hij aan mijn rechterhand is, wankel ik niet. Daarom is mijn hart verblijd en mijn eer verheugt zich, ook zal mijn lichaam veilig wonen. Want U zult mijn ziel in het graf niet verlaten, U laat niet toe dat Uw Heilige ontbinding ziet. U maakt mij het pad ten leven bekend; overvloed van blijdschap is bij Uw aangezicht, lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, voor altijd.* Het is de apostel Petrus die in zijn Pinksterpreek in Handelingen 2 deze woorden van David uit Psalm 16 toepast op Christus in Wiens sterven en opstanding ze in vervulling zijn gegaan. Op deze manier is Christus ook de drager van Gods beloften in de tijd van het Oude Verbond. Dankzij onze Heere Jezus Christus – de verzoening van onze schulden – delen we in de belofte van opstanding en eeuwig leven. Dat laat Christus ook merken bij de opwekking van Lazarus. *Johannes 1:25,26 Jezus zei tegen haar: Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al was hij gestorven, en ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. Geloof u dat?* De belofte van de opstanding is in het Nieuwe Testament veel explicieter en veel vaker aan de orde dan in het Oude Testament. Zo zal het niemand – die bovenstaande Bijbelgedeelten heeft gelezen – verrassen dat er op het moment van het sterven van de Heere aan het kruis van Golgotha, vanwege de schulddeging verscheidene mensen opstonden uit het graf. *Mattheus 27:50-53 Jezus riep nogmaals met luide stem en gaf de geest. En zie, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden; de aarde beefde en de rotsen scheurden; ook werden de graven geopend en veel lichamen van heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt; en na Zijn opwekking gingen zij uit de graven, kwamen in de heilige stad en zijn aan velen verschenen.* Juist door te wachten tot het moment waarop Lazarus gestorven was – de ontbinding van het lichaam was al vier dagen aan de gang – kon de Heere aan zijn zussen en aan de Joodse gemeenschap en aan ons laten zien dat Hij de macht had om mensen op te wekken uit de dood. Johannes 11.

De opwekking van Lazarus Vincent van Gogh. (naar Rembrandt)

Uit het Oude Testament kennen we de lofprijzing en de dankbaarheid van iemand die door God van de dood gered is. Psalm 116:8 Ook is ons een hartstochtelijk beroep op Gods genade niet onbekend wanneer iemand vraagt om nog langer te leven, want – zo redeneert hij – als iemand dood is kan hij God niet langer loven. Psalm 88 lijkt daarentegen wel een hartstochtelijk gebed om het herstel van de relatie met God. Die persoon wil wel sterven, maar niet buiten de genade van God. Toch lijkt – en dat is dan het goede nieuws – het feit dat deze Psalm is opgenomen in de Bijbel een indicatie dat iemand die blijft roepen tot God – zonder voor zijn besef tot een oplossing gekomen te zijn – mag rusten in Gods vrede. Ook in het Oude Testament zijn er blijken van Gods macht, Die sterker is dan de dood. Zo wordt een dode weer levend als hij in de haast en de paniek in het graf van de profeet Elisa wordt geworpen. 2 Koningen 13:21 Ook Daniël ontvangt een sterke belofte van opstanding. Daniël 12:13 *Maar u, ga heen tot het einde, want u zult rusten, en u zult opstaan in uw bestemming, aan het einde van de dagen.* Ook kent het boek Daniël reeds de opstanding ten leven en ten dode, zoals die in het Nieuwe Testament beter wordt uitgewerkt. Daniël 12:2 *En velen van hen die slapen in het stof van de aarde, zullen ontwaken, sommigen tot eeuwig leven, anderen tot smaad, tot eeuwig afgrijzen.* Er waren Joden in de tijd van Jezus die niet in de opstanding geloofden. Dat waren de Sadduceeën, die overigens door de Heere behoorlijk scherp op de vingers getikt worden. Mattheus 22:23ev Maar de Farizeeërs – en dat waren de meesten – geloofden wel in de opstanding. Handelingen 23:8

Geloof in de opstanding in het Oude en het Nieuwe Testament.

Gods vonnis raakt dit leven en het leven na de dood.

Er is een oordeel van God dat zich over Egypte voltrekt. Dat oordeel is in eerste instantie bovengronds. Het is door iedereen te zien. De buurvolken reageren geschokt als men ziet dat Egypte door Babel onder de voet wordt gelopen. Het land wordt als een ruïne achtergelaten. De mensen en het vee zijn zo goed als verdwenen. De steden zijn verwoest. De Nijl is troebel. Een groter ramp is niet denkbaar zou je zeggen. Ja, en toch is er nog een grotere ramp zich aan het voltrekken. Niet zichtbaar voor de ogen van de mensen, maar wel voor de ogen van God en degene die redelijk op de hoogte is van Gods vonnis. Dit vonnis raakt namelijk ook het leven na de dood. Niet zichtbaar voor de levenden is er het rijk van de dood. Egypte meende zich redelijk gewapend te hebben tegen de dood met zijn ‘de tijd trotserende eeuwige’ Pyramides. De overleden farao’s werden gebalsemd bijgezet in het graf. Kostbare geschenken vergezelden degene die in leven de grootste op aarde was. Veel dienaren werden in het graf bijgezet als hulp voor het leven aan de andere kant van de dood. In feite zijn de Pyramides symbolen van bijgeloof, want het was niet de eeuwigheid wat hun deel werd; althans niet de eeuwigheid wat de mens zich

daarbij had voorgesteld. De Bijbel geeft een ander perspectief. Veel minder gunstig. In de strijd vonden ze hun dood. Zij vielen door het zwaard. Als ze al begraven werden verkeerden ze in het diepste duister vergezeld door on-besnedenen. Ezechiël 32:19,20 *Wie gaat u in lieflijkheid te boven? Daal neer en laat u neerleggen bij de on-besnedenen! Te midden van hen die vielen door het zwaard, zullen zij neervallen, aan het zwaard overgeleverd: sleep het weg met heel zijn menigte.* Hun enige maar schrale troost is misschien wel dat ze niet alleen zijn. Rondom hen liggen de doden van zeker zeven volken; Assyrië, Elam, Mesech en Tubal, Edom, Damascus en Sidon. Opmerkelijk genoeg ontbreekt het volk Israël in dit rijtje, terwijl ze zich in de tijd van David en Salomo ook mocht scharen onder de volken die het Midden Oosten hadden beheerst. Zij zijn *de besnedenen* in de ware zin van het woord. De Egyptenaren waren overigens ook besneden. Als verschijnsel bestond het reeds lang. God had deze religieuze handeling gekozen om Zijn volk af te zonderen van de volken en tot Zijn eigen volk aan te nemen. Voor altijd verkeren te midden van on-besnedenen was wel ongeveer het ergste wat een Egyptenaar kon overkomen. Het werd de farao toegevoegd bij het binnentreden van het graf. 'Zo, zo bent u daar? Nou dat had u zeker niet verwacht? U dacht dat u de hoogste op aarde was, maar nu bent u diep vernederd.' De profeet Jesaja geeft een voorstelling van zaken. Jesaja 14:10-12 *Zij zullen allemaal het woord nemen en zeggen tegen u: Ook u bent nu zo zwak geworden als wij, u bent aan ons gelijk geworden! Uw trots ligt neergeworpen in het graf, met de klank van uw luiten. Onder u is een bed van maden gespreid, en wormen zijn uw deken. Hoe bent u uit de hemel gevallen, morgenster, zoon van de dageraad! U ligt geveld op de aarde, overwinnaar over de heidenvolken! (..) Ook bij de profeet Ezechiël wordt de farao toegesproken bij zijn binnenkomst in het rijk van de dood, maar we horen niet wat hem wordt toegevoegd. Ezechiël 32:21 *De machtige helden zullen hem toespreken uit het midden van het rijk van de dood, met zijn helpers. Zij zijn neergedaald, zij liggen er, die on-besnedenen, gevallen door het zwaard.**

Egypte meende zich te wapenen tegen de dood met zijn 'de tijd trotserende eeuwige' Pyramides.

Blinken en verzinken.

De doden in het graf stammen van de volken die gedurende een langere of kortere tijd het Midden Oosten hebben gedomineerd. Zoals Assur. Assyrië kennen we van de ballingschap van Noord Israël. Een tijd lang was dit volk dominant. Alle volken waren onderworpen aan de overweldigende macht van Assur. Ook zij hadden de schrik er voor een tijdje goed onder. Bij elke macht wordt dit genoemd. Maar er is geen rijk zo groot of het komt ten val, zoals ook Assur. Zij die zichzelf verhoogd hebben ten koste van alles en iedereen, worden na hun dood diep vernederd. Ezechiël 32:22,23 *Daar is Assyrië met heel zijn*

menigte, rondom hem liggen zijn graven. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard. Zijn graven zijn gelegen in het diepst van de kuil, en zijn menigte ligt rondom zijn graf. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard, zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden. Het volgende land dat genoemd wordt is Elam. We kennen dit volk ook uit de volkerenlijst van Genesis 10:22 *Sems zonen waren: Elam, Assur, Arfachsad, Lud en Aram.* Elam lag ten oosten van de Tigris met als hoofdstad Susa. Dit gebied werd in 642 v Chr. door Assurbanipal onder de macht van Assyrië gebracht. Tijdens zijn leven werd de vorst van Elam omgeven door de helden; ook bij zijn dood was dat het geval. De militaire leiders werden begraven rondom het graf van de vorst. Ezechiël 32:24 *Daar is Elam met heel zijn menigte rondom zijn graf. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard, zij die als onbesnedenen zijn neergedaald naar de onderste plaatsen van de aarde, zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden. Nu dragen zij hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.* Wanneer een koning stierf in vredestijd werd hem een waardig afscheid vergund. Maar in tijd van oorlog – zeker wanneer de tegenstander als overwinnaar uit de bus kwam – was een begrafenis vaak niet eens aan de orde. Men stierf gewond door het zwaard en waar men lag bleef men liggen en teerde weg. Ezechiël 32:25 *Te midden van hen die gesneuveld zijn, hebben zij hem een slaapplek gegeven onder heel zijn menigte: rondom hem zijn zijn graven. Zij zijn allen onbesneden, gevallen door het zwaard, want zij brachten schrik voor hen teweeg in het land van de levenden. Zij dragen hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald. Te midden van dodelijk gewonden is hij gelegd.*

Daarom zal hij gelegd worden, bij hen die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn menigte.

Mesech-Tubal wordt hier aan elkaar geschreven met een verbindingsteken, maar vaker worden ze onderscheiden als twee machthebbers. Verderop in Ezechiël gaat het over Gog en Magog die worden gezien als vorsten van Mesech en Tubal. Deze volken worden gelokaliseerd in het huidige Turkije. Ezechiël 38:2 *Mensenkind, richt uw blik op Gog, het land van Magog, de oppervorst van Mesech en Tubal, en profeteer tegen hem.* Gog en Magog worden in Ezechiël afgeschilderd als de vorsten van Mesech en Tubal, de vijand van het volk Israël in het eind van de tijd. Ezechiël 32:26 *Daar is Mesech-Tubal met heel zijn menigte, rondom hem liggen zijn graven. Zij zijn allen onbesneden, dodelijk verwond door het*

zwaard, want zij brachten in het land van de levenden schrik voor hen teweeg. De helden werden begraven op het veld van eer. Met hun zwaard onder hun hoofd werden ze begraven. Ze zijn gestorven in het harnas, zouden we later zeggen. Maar die eer wordt Egypte niet vergund. Ezechiël 32:27,28 *De gevallen onder de on-besnedenen liggen niet bij de helden die met hun wapenrusting neergedaald zijn in het rijk van de dood, van wie zij de zwaarden onder hun hoofd hebben gelegd en van wie de ongerechtigheid op hun beenderen ligt, want zij brachten in het land van de levenden schrik voor hen teweeg. Ook zelf zult u te midden van de on-besnedenen gebroken neerliggen bij de gesneuvelden door het zwaard.* Kort wordt ook Edom genoemd. Edom is weliswaar een relatief klein rijk, maar wel bijna onoverwinnelijk met hun huizen en burchten uitgehouwen in de rotsen totdat ook zij er aan moesten geloven. Ezechiël 32:29 *Daar is Edom, zijn koningen en al zijn vorsten, die met hun macht gelegd zijn bij hen die vielen door het zwaard. Die liggen zelf bij de on-besnedenen en bij hen die in de kuil zijn neergedaald.* Met 'de vorsten uit het Noorden' wordt volgens sommigen bedoeld op Damaskus, Hamath en Arpad. Ze worden genoemd samen met Sidon dat ook ten noorden van Israël ligt, maar dan aan de kust. Ezechiël 32:30 *Daar zijn de vorsten van het noorden, zij allen, en alle Sidoniërs die bij de dodelijk verwonden zijn neergedaald, beschaamd, ondanks de schrik voor hen vanwege hun macht. Zij liggen onbesneden bij hen die vielen door het zwaard, zij dragen hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.* Het is een schrale troost, maar het zal de farao in zekere zin goed doen dat hij niet de enige is, integendeel hij wordt vergezeld door de keur der volken die allemaal hetzelfde lot delen. Ezechiël 32:31 *De farao zal hen zien en zich troosten over heel zijn menigte, zij die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn leger, spreekt de Heere HEERE,* Het is de God van Israël die ons getuige doet zijn van het smadelijke lot van de farao na de dood. Alleen de Bijbelgelovige ziet dat. De rest van de levenden ziet alleen de verwoesting die door God op aarde zijn aangericht in Egypte. Ezechiël 32:32 *want Ik heb in het land van de levenden schrik voor Mij teweeggebracht. Daarom zal hij te midden van de on-besnedenen gelegd worden, bij hen die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn menigte, spreekt de Heere HEERE.*

Schrik voor de volken leidt uiteindelijk tot schrik voor de HEERE.

Ezechiël 32:23	Assur	Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard, <i>zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden.</i>
Ezechiël 32:24	Elam	Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard, zij die als onbesnedenen zijn neergedaald naar de onderste plaatsen van de aarde, <i>zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden.</i> Nu dragen zij hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.
Ezechiël 32:26	Mesech en Tubal	Zij zijn allen onbesneden, dodelijk verwond door het zwaard, <i>want zij brachten in het land van de levenden schrik voor hen teweeg.</i>
Ezechiël 32:32	De HEERE	<i>.. want Ik heb in het land van de levenden schrik voor Mij teweeggebracht. Daarom zal hij te midden van de onbesnedenen gelegd worden, bij hen die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn menigte, spreekt de Heere HEERE.</i>